

План рада на наставном предмету

Назив предмета : Глобални поредак и регионална безбедност

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
	Обавезни	I	9	5/75

Циљеви предмета	Предмет за основну јединице анализе узима међународни поредак, коме приступа са два различита аналитичка нивоа - глобалног и регионалног, фокусирајући се превасходно на питање њихове међусобне интеракције. Анализирајући актуелне трендове светске политике (слабљење моћи САД, успон Кине и Русије као изазивача постојећег „западноцентричног“ међународног поретка, рекомпозицију регионалних безбедносних архитектура), уз стављање посебног акцента на питање безбедности и безбедносне сарадње, наставне јединице замишљене су тако да студенте упознају са структуром савременог глобалног и регионалног поретка. Суочавајући их са различитим, понекада и контрадикторним карактеристикама света на почетку новог миленијума (униполарност и/или мултиполарност, анархија и/или хијерархија, кинеско-амерички ривалитет и/или економска међузависност Кине и Америке тзв. „Кимерика“, регионална хегемонија и/или дисперзија моћи по регионима и сл.), наставни курс има за задатак да студентима објасни различите аспекте глобалне транзиције која карактерише време у коме живимо: измештање центара економске (а у ближој перспективи можда и политичке и војне) моћи са Запада на Исток, успон регионалних сила које све чешће оспоравају америчку хегемонију, изазов који евроатланској безбедносној структури упућују азијски механизми регионалне безбедносне сарадње и сл. Ослањајући се на бројне теоријске приступе и концепте, у широком распону од неокласичног реализма, либералног интернационализма и теорије међународних хијерархија (Џон Миршајмер, Рандал Швелер, Франсис Фукујама, Дејвид Лејк и др.) преко теорија регионалног безбедносног комплекса, безбедносне заједнице и зоне стабилног мира (Бери Бузан, Уле Вејвер, Карл Дојч, Чарлс Капчан и др.), до различитих приступа изградњи региона, критичког и социјал-конструктивистичког поимања регионализма и регионалних безбедносних идентитета (Паси Анси, Џерард Тоал, Ивер Нојман, Марија Тодорова и др.), овај предмет преиспитује постојеће односе моћи у свету и отвара дискусију о томе да ли ће будући светски поредак бити рализован кроз наставак праксе регионалне доминације од стране великих и регионалних сила или кроз сарадњу, односно конкуренцију политички, економски и безбедносно чвршће повезаних региона.
Исход изучавања	Детаљно познавање и разумевање структуре међународног поретка, како глобалног, тако и регионалног; теоријски и методолошки заснована способност да се критички промишљају и даље истражују решења и механизми примењени у циљу успостављања мира,

	безбедности и сарадње међу државама на глобалном и регионалном нивоу, као и претње које, по стабилност поменутих поредака, предстаљају бројни изазови новог миленијума.
Садржај и структура предмета	<i>Теоријска настава:</i> Глобални поредак и изазов мултиполарности; Структура међународног система - анархија и/или хијерархија; Између статуса <i>quo</i> и ревизионизма: глобалне силе и силе у успону; Улога регионалних сила у савременом међународном поретку; Теоријски приступи регионалној безбедности - регионални безбедносни комплекс, зона стабилног мира и безбедносна заједница; Регион, изградња региона и регионализам (различити приступи дефинисању региона, регион као друштвено-политички конструкт, <i>стари</i> и <i>нови</i> регионализам); Регионални безбедносни идентитет (колективни идентитет, дихотомија <i>сопство-другост</i> тј. ми <i>versus</i> они); Евроатланска безбедносна архитектура (НАТО, ЕУ); Безбедносна архитектура пост-совјетског простора (ЗНД, ОДКБ, ГУАМ); Азијски регионализам - безбедносно премошћавање „великих простора“ (ШОС, АСЕАН); Регионална безбедносна сарадња на Блиском истоку (ГЦЦ, Арапска Лига);. Нови поредак света - доминација региона(лизма) или доминирање регионом? <i>Практична настава:</i> вежбе, други облици наставе, семинарски рад

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	број часова
1	Уводно предавање, упознавање са правилима курса	3
2	Глобални поредак и изазов мултиполарности	3
3	Структура међународног система - анархија и/или хијерархија	3
4	Између статуса <i>quo</i> и ревизионизма: глобалне силе и силе у успону (1)	3
5	Између статуса <i>quo</i> и ревизионизма: глобалне силе и силе у успону (2)	3
6	Улога регионалних сила у савременом међународном поретку	3
7	Регион, изградња региона и регионализам (различити приступи дефинисању региона, регион као друштвено-политички конструкт)	3
8	<i>Стари</i> и <i>нови</i> регионализам	3
9	Регионални безбедносни идентитет (колективни идентитет, дихотомија <i>сопство-другост</i> тј. ми <i>versus</i> они)	3
10	Евроатланска безбедносна архитектура (НАТО, ЕУ)	3
11	Безбедносна архитектура пост-совјетског простора (ЗНД, ОДКБ, ГУАМ)	3
12	Азијски регионализам - безбедносно премошћавање „великих простора“ (ШОС, АСЕАН)	3
13	Регионална безбедносна сарадња на Блиском истоку (ГЦЦ, Арапска Лига)	3
14	Нови поредак света - доминација региона(лизма) или доминирање регионом?	3
15	Дискусија о резултатима курса	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	број часова
1	Упознавање са предиспитним обавезама	2
2	Глобални поредак - између униполарности и мултиполарности	2
3	Структура међународног система - анархија и/или хијерархија	2
4	Између статуса <i>quo</i> и ревизионизма: глобалне силе и силе у успону (Савремени америчко-кинески односи)	2
5	Између статуса <i>quo</i> и ревизионизма: глобалне силе и силе у успону (Савремени америчко-руски односи)	2
6	Улога регионалних сила у савременом међународном поретку	2
7	Регион - објективна „датост“ или друштвено-политички конструкт?	2
8	<i>Стари</i> и <i>нови</i> регионализам: поуке из регионалне праксе	2
9	Регионални безбедносни идентитет (колективни идентитет, дихотомија <i>сопство-другост</i> тј. ми <i>versus</i> они)	2
10	Евроатланска безбедносна архитектура (НАТО, ЕУ)	2
11	Безбедносна архитектура пост-совјетског простора (ЗНД, ОДКБ, ГУАМ)	2
12	Азијски регионализам - безбедносно премошћавање „великих простора“ (ШОС, АСЕАН)	2
13	Регионална безбедносна сарадња на Блиском истоку (ГЦЦ, Арапска Лига)	2
14	Нови поредак света - доминација региона(лизма) или доминирање регионом?	2
15	Сумирање предиспитних резултата	2

Облици извођења наставе	предавања и вежбе	
Начин оцењивања на предмету	Активност у току предавања: 10 Активност на вежбама: 10 Колоквијуми: 20 Семинарски рад: 20 Усмени: 40	
Литература	Обавезна	Основна литература: Џон Миршајмер, <i>Трагедија политике великих сила</i> , Удружење за студије САД у Србији, Чигоја Штампа, Београд, 2017; David Lake, <i>Hierarchy in International Relations</i> , Coronell University Press, Ithaca and London, 2011; Ајзенхамер, В., „Бојно поље praxis: реалистичко-конструктивистички дуумвират и 'посртање'

		либералног интернационализма“, Међународни проблеми, Институт за међународну политику и привреду, Београд, Vol. LXIX, No.2-3/2017., стр. 262-282, Зоран Килибарда, Мирослав Младеновић., Владимир Ајзенхамер, <i>Геополитичке перспективе савременог света</i>, Универзитет у Београду, Факултет Безбедности, 2014; Thomas J. Christensen, <i>The China challenge - shaping the choices of a rising power</i>, W.W. Norton, New York-London, 2016; Милан Липовац, Драган Живојиновић, <i>Међународна безбедност, теоријски приступи</i>, Иновациони центар Факултета безбедности, Нови Сад: Академска књига, Београд, 2014;
	Допунска	Хенри Кисинџер, <i>Дипломатија</i>, Клуб плус, Београд 2011; Хенри Кисинџер, <i>Светски поредак</i>, Клуб плус, Београд, 2015; Џошуа Маварчик, <i>Императив америчког вођства</i>, БМГ, Београд, 2004; Владимир Трапара, <i>Време ресетовања - Односи Русије и Сједињених држава у периоду од 2009. до 2012. године</i>, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2015; Џозеф С. Нај, <i>Будућност моћи</i>, Архипелаг, Београд, 2012; Barry Buzan, Ole Waever, <i>Regions and Powers</i>, Cambridge University Press, 2003; Charles A. Kupchan, <i>How enemies become friends - the sources of stable peace</i>, Princeton University Press, Princeton, 2012; Ивер Нојман, <i>Употребе Другог - „Исток“ у формирању европског идентитета</i>, Службени гласник и Београдски центар за безбедносну политику, Београд, 2011; <i>Handbook on the Geographies of Regions and Territories</i>, edited by Anssi Paasi, John Harrison, Martin Jones, Edvar Eglar Publishing, London and Northampton, 2018; Марија Тодорова, <i>Имагинарни Балкан</i>, Библиотека XX век, Београд, 2006.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету		Наставник: др Владимир Ајзенхамер, ванредни професор, др Мирослав Младеновић, редовни професор, др Милан Липовац, ванредни професор Сарадник: Е-mail: ajzenhamer@fb.bg.ac.rs m.mladenovic@fb.bg.ac.rs milanlipovac@gmail.com Консултације: Петком од 13.30-14.30

	Среда од 10 до 12 Среда од 15 до 16
--	--

ИСПИТНА ПИТАЊА:

Глобални поредак и изазов мултиполарности?

Структура међународног система - анархија и/или хијерархија?

Између статуса *quo* и ревизионизма: глобалне силе и силе у успону?

Улога регионалних сила у савременом међународном поретку?

Теоријски приступи регионалној безбедности - регионални безбедносни комплекс?

Теоријски приступи регионалној безбедности - Зона стабилног мира и безбедносна заједница'?

Различити приступи дефинисању региона?

Регион као друштвено-политички конструкт?

Стари и *нови* регионализам?

Регионални безбедносни идентитет - колективни идентитет, дихотомија *сопство-другост* тј. ми *versus* они?

Евроатланска безбедносна архитектура (НАТО, ЕУ)?

Безбедносна архитектура пост-совјетског простора (ЗНД, ОДКБ, ГУАМ)?

Азијски регионализам - безбедносно премошћавање „великих простора“ (ШОС, АСЕАН)?

Регионална безбедносна сарадња на Блиском истоку (ГЦЦ, Арапска Лига)?

Нови поредак света - доминација региона(лизма) или доминирање регионом?